

Юрій Яновський

В листопаді

*Часть сборника
Чотири шаблі (збірник)*

Юрій ЯНОВСЬКИЙ

В листопаді

«Фолио»

1925

Яновський Ю. І.

В листопаді / Ю. І. Яновський — «Фолио», 1925

«З Берліна мій друг привіз спокійні манери великого міста і трошки сивини на скронях. Його замріяність не виходить за ці межі. І лише хвилинами незрозумілих вечорів його дух буйно розквітає. Мій друг думає образами й фарбами. Він не є художник, бо це слово означає безконечну кількість обривів. У мого друга один обрив – конкретне думання».

Содержание

1	5
2	6
3	7
4	8
Конец ознакомительного фрагмента.	9

Юрій Яновський

В листопаді

Сапкові¹

1

З Берліна мій друг привіз спокійні манери великого міста і трошки сивини на скронях. Його замріяність не виходить за ці межі. І лише хвилинами незрозумілих вечорів його дух буйно розквітає.

Мій друг думає образами й фарбами. Він не є художник, бо це слово означає безконечну кількість обривів. У мого друга один обрив – конкретне думання².

Підходячи до його розчиненого вікна, я здалеку ще бачу, як кінчиком своєї фарбовної флейти він грає ясну мелодію на полотні.

– Заходь! – каже він, розмазуючи фарбу.

Я заходжу.

– Кладу вам свій привіт, – бурчить мій друг, проводячи лілову смугу на щоці свого твору, – сідайте собі десь. Я вирішую завдання конкретного фону.

² Ідеться про мислення, яке розгортається лише в межах конкретних явищ й об'єктів перцепції, яке постійно взаємодіє із відчуттям і ніколи не буває вільним від свого сенсорного контексту. К. Г. Юнг ще в 1911 році окреслював його поняттям *конкретизм* і ототожнював з *архаїзмом*, типом мислення первісної людини, для якої магія фетиша переживається не як суб'єктивний досвід, а як відчуття магічного впливу зовнішнього світу. Конкретизм культурної людини вчений ототожнював зі спрямованістю на осмислення лише чуттєво опосередкованих фактів, що перебувають у сфері безпосереднього споглядання, а також із неспроможністю розрізнити суб'єктивне відчуття та об'єкт відчуття. За Юнгом, конкретизм є складником більш загального поняття – містичної співучасті: «Подібно до того, як містична співучасть є перемішанням індивіда із зовнішніми об'єктами, так і конкретизм є перемішанням мислення й почуття із відчуттям» (Юнг К. Г. Психологические типы / пер. с нем. С. Лорне, под. общ. ред. В. Зеленского. – СПб.: Ювента; М.: Прогресс – Универс, 1995. – С. 533).

2

Філософія мого друга мені ніколи не набридає. Коли смеркається – електрика починає красти відблиски фарб. Вони гублять своє лице, їх не можна брати, вони ввечері мінливі, як настрої. Друг уміє мовчати так, як і оповідати, і його можна поставити за опудало в соняшники або дати йому між ноги отаманського коня.

У нього лежать сотні тюбиків фарб. Свій заробіток він залишає в магазині, вишукуючи нових кольорів, і в низькій халупці теслі, що робить йому рами до полотен. А потім розказує своє чергове плавання в абстракцію і висипає на стіл безконечні тюбики.

– Я такий багатий, як папуга, що має сотні фарб і сотні років перед собою, гойдаючись над затишною бухтою тропічного моря.

Мій друг гладить рукою білу упругість гарно натягнутого полотна – найближчу могилу всіх фарб.

– Площина – є щось символічне. Оволодіти нею – то найважливіше завдання такого пачкуна, як я.

– Простори тектимуть з-під вашої руки, полотно це зробиться цілим світом, тільки розплющите очі тоді. Любима тінь покаже теплість думки, червона радість освітлить вашу маза-нину щирістю, усміхнеться синіми очима глибина...

– О, це мені не так легко вдається, як потрафити кулею дівчину або поцілувати копійку. Я мав сказати навпаки, будь ласка...

І мій друг оповідає, підібравши під себе одну ногу. Його рука нервово ворухить пальцями на коліні. Я сиджу, передчуваючи конкретне, і мені здається, ніби я бачу свічіння його мізку. Я ніби бачу все наперед, як в листопаді.

3

...На вулиці він сам, як у степу. Листя осені іноді виблискує на світлі останнього проміння й падає. Голодний пес меланхолічно жаліється на життя. Тепла рука осені відчувається на купі брудного й вогкого листя. Поміж будинків світиться золотий клен. Вся вулиця така непривітна. Романтики шукає він на такій вулиці. Журні моменти життя пронизують його, як протяг. Зачиняйте двері, громадянко Ніч.

На синьому просторі пливе вона, зайшовши, і світить вогні. Загоряться, по-перше, сім зорь на півночі, закликаючи у невідоме кіно «Золотого Воза». Дівчина родиться з фарб і тіла. Він знає, що це повинно бути. Бо інакше – нащо фарби на палітрі? А сквер віддихується, як кінь, що впав, пробігши усі милі дня... Луна йде підголосками по алеї.

4

Він відпочиває на скверові. І мідний роздільний дзвін розноситься вгорі, відраховуючи секунди, надаючи їм незвичайної ваги і значимості. На ясному небі, над людьми суворо точить хрест не своє сяйво, приковуючи погляд. Надзвичайна думка.

Він уявляє собі живого доктора-гіпнотизера. Блискучий тримаючи молоток у руці, доктор монотонно відраховує секунди. Воля схиляється. Пацієнт, сидячи, спить, похитуючись, як повний колос. Храм, неймовірний храм панує вгорі. Страшенно дикунська рука підписалася на його проекті!..

Людина на скверові думає образами, сягаючи розумовими блисками в нетрі уяви.

Конец ознакомительного фрагмента.

Текст предоставлен ООО «ЛитРес».

Прочитайте эту книгу целиком, [купив полную легальную версию](#) на ЛитРес.

Безопасно оплатить книгу можно банковской картой Visa, MasterCard, Maestro, со счета мобильного телефона, с платежного терминала, в салоне МТС или Связной, через PayPal, WebMoney, Яндекс.Деньги, QIWI Кошелек, бонусными картами или другим удобным Вам способом.